Müslümanlar Sürekli Olarak Kur'an'a Uyalım Diyor. Ama Nasıl?

Bu sözün içi, eğer dil ve fen bilimleriyle tam doldurulsa, gerçek bir çare ve iyi bir reçete olur; insanlığı değersizlik, dinsizlik ve anarşi (vahşet) çamuruna düşmekten ve çözülmekten kurtarır. Yoksa kuru siyasi bir slogan ötesine geçmez. Nitekim çok değerli bir gazeteci olan Ruşen Çakır, yıllar önce Ayet ve Slogan isminde bir kitap yazdı. Müslümanların bu trajikomik durumunu dünyaya ilan etti.

Evet, Kur'an gerçekten harika, son derece güzel, edebi ve mana katmanlarıyla dolu bir kitaptır. Fakat şu beş şart olmadan Kur'an anlaşılmaz.

A- Yüksek derecede bir gramer ve belagat bilgisi, ilk adımdır Kur'an'ın anlaşılmasında.

B- Yüksek derecede fen bilimlerini bilmek gerekiyor. Çünkü Arapça Kur'an, eşittir bütün kâinat ve bütün varlık sistemi. Kâinat ise, ancak fenlerle anlaşılır.

C- İçtihat melekesinin temeli olan özgür düşünce gerekir Kur'an'ı anlamaya kalkan için. Yoksa ya bir ayetin meal-i zahirisinin veya zayıf bir rivayetin etkisinde kalanlar, ben Hocamdan farklı düşünemem diyenler, zihnini taklit ile kilitleyenler, Kur'an'ı anlamazlar.

D- Kur'an kelimesi, kıraat kökünden gelir. Bu ise bütüncül, holistik bir okuma ve anlayış sahibi olmak demektir. Evet, kıraat, bütün evreni sonra bütün ilimleri sonra bütün kitapları sonra bütün bölümleri birden nazara alıp anlamak demektir. İlk vahyin ilk kelimesi olan İkra bu manadadır. Evet, 96. Sure başında geçen İlahi isimler, fen bilimleri demektir. Yaratma yazılım demektir. Çünkü yaratma (halk etme) sözcük olarak, form ve şekil vermek demektir. Bu ise ancak yazılım ile olur. Kalem ile ilim öğretme ise, başta matematik olmak üzere soyutlama yapmak demektir. Buradaki ayetlerin son cümlesi ise, bilinmeyenleri bilinenlere kıyas ve ölçü yaparak öğrenmeyi tavsiye ediyor.

E- Surenin geri kalanı ise diyalektik, zıt düşünceler ile ancak kafalar ve zihinler açılır. Evet, Müslümanlar başta seküler ehli fen olmak üzere muhaliflerinin ne dediğini bilmeden, şiddetli cevap ihtiyacını hissetmeden Kur'an'ı anlayamazlar. Nitekim Mekke müşriklerinin şiddetli muhalefeti olmasaydı Kur'an böyle mucize olmazdı.

Şimdi bakıyoruz. Müslümanlarda bu beş şart yok. Kur'an adeta mühmel kalan bir kitap gibi duruyor. Böyle bir kitap ise yok hükmündedir. İslam dünyasında 400 meal ve 5000 tefsir var… Fakat hiçbiri Kur'an'a yaklaşamamıştır bile.

Evet, İslam dünyasında kendilerini ilimlere adayan üç çevre var. 1) Türkiye'de Nur Talebeleri. 2) Arap Ülkelerinde İhvan-Müslimin. 3) İran'da Molla Medreseleri.

İran bütün zihnini ve gücünü Orta Çağ Felsefesine harcıyor. Çağdaş fenlerden de sadece fizik ilmini önceliyor. Onunla da sadece füze yapıyor. Yani halk cahil ve aç kalıyor. İhvan ise, bir Hristiyan'ı ve bir Yahudi'yi öldürmeyi en sevap iş diye belliyorlar. Nurcular ise, çağdaş fenleri dışladıkları gibi dil ve belagati ve kendi Cemaat dilleri olan Osmanlıcayı dahi bilmiyorlar. Değil Kur'an ayetlerini Risaleleri bile sloganlaştırıyorlar. Bazen de bu sloganları saptırıyorlar. Mesela onlardan, büyük bir Grubun Başkanı, bana Cuma tebriği olarak şu sözü göndermiştir:

Mariz bir asrın, hasta bir unsurun, alil bir uzvun reçetesi, ittiba'-ı Kur'an'dır: Kur'an'a uymaktır. (Mektubat– 468) Cuma gününüz mübarek ve hayırlara vesile olsun.

Evvela bu sözün aslı böyle değildir. Açıklamalı olarak aslı şöyledir:

Mariz Bir Asrın (Özellikle Arapların), Hasta Bir unsurun (Özellikle Türklerin), Alil Bir Uzvun (Özellikle Kürtlerin) Reçetesi Muhakemat kitabıdır. (Çağa göre bilimsel düşüncedir.)

Not: Bu vecizedeki kelime seçimleri ve kitabın içeriği, bunu bize böyle yorumlattı. Mariz Arapçadır, hasta Türkçedir, alil de kötürüm manasında Kürtçedir. Demek istiyor ki: Bu üç millet bu kitapla yani bilimleri doğru bilirse, şifa bulursa bütün insanlık da şifa bulacaktır.

Buradaki "ittiba-ı Kur'an'dır" değişikliğini Bediüzzaman'ın yeğeni Abdurrahman Nursi yapmıştır. Fakat Bediüzzaman dokunmamıştır. Ayrıca dini şartlar yerine gelmiyor, diye Bediüzzaman Cuma'ya gitmiyordu, gidenlere de karşı idi. Evet, Nurcular çok keyfi değişiklikler yapıyor. Nitekim Nurcular, bu Muhakemat kitabını anlamıyor. Dolayısıyla bilimleri de bilimsel düşünceyi de dışlıyorlar. Onun için kendilerince çareyi geçici siyasette ve tarikatleşmede arıyorlar.

Evet, Bediüzzaman'ın iki temel kitabı var. Biri bu Muhakemat; bilimsel düşünceyi pratize ediyor. Diğeri ise Münazarat. O da demokrasiyi ve hürriyeti ders veriyor. Onun da başında buna benzer bir vecize var. Nurcular onu da anlamıyor. İnsanlara özgürlüğü tanımıyorlar. Çünkü dil bilmiyorlar. Şöyle ki:

Azametli Bahtsız Bir Kıt'anın, Şanlı Tali'siz Bir Devletin, Değerli Sahipsiz Bir Kavmin Reçetesi Veyahut Bediüzzaman'ın Münâzarat'ı.

Bir şey anlayan yok. Çünkü dil sorunu var olduğu gibi, özgür düşünceyi durdurma hevesleri de son derece acıklı bir sorundur toplumumuzda; özellikle Nurcularda. Evet, eğer 115 sene önce bu veciz söz anlaşılsaydı, bugün Batı yerine Asya kıtası kalkınmış olacaktı, Hristiyanlık yerine dengeli İslam dini olacak idi. Kürt, Ermeni ve Rum sorunları olmayacaktı. Şöyle ki:

"Azametli (maddeten ve imkânlar olarak çok büyük olan) fakat bahtsız bir kıtanın (Asya'nın) Şanlı, fakat tali'siz (şanssız) bir devletin (Osmanlının) Değerli fakat sahipsiz (lidersiz) bir kavmin (Kürtlerin) Reçetesi. Veyahut Bediüzzaman'ın kendi asrıyla Münazaratı: Yani Demokrasi Manifestosu."

Sakın İslam'da Demokrasi yok, demeyin. Neml Suresinde dünyanın en güçlü lideri olan Hz. Süleyman, idareyi sürekli halkıyla danışan bir kadın kraliçeye bıraktı. Hem fikir özgürlüğü hem kadın liderliği. Süleyman ikisine de yol ve izin verdi. Şura suresi 38. Ayet, ***"Müslümanların yönetim biçimi (emirleri), aralarında şura (Demokrasi) iledir."*** diyor.

Fakat Müslümanlar özellikle Nurcular, ruh, yazılım, vahiy, yönetim, tetikleme; dolayısıyla ölüm, musibet ve kıyamet manasına gelen bu kelimeyi sadece iş diye çevirince onlarca değerli kavram kayboldu.

Evet, bir sözü kim söylemiş, kime söylemiş, ne için söylemiş ve hangi konum ve makamda söylemiş olmasına bakmadan mana anlaşılmaz. Nitekim Bediüzzaman'ın Kürtler için söylediği şu söz, bugün dillerde saçma bir vecize olarak dolaşıyor: Şöyle ki:

"Belimizi kıran düşmanımız cehalet, zaruret, ihtilaftır. Bu üç düşmana karşı sanat, marifet, ittifak silahıyla cihat edeceğiz."

İşte bugün için ne Nurcular ne de İlahiyatçılar bu sözü anlamıyor. Nitekim Sorularla Risale-i Nur sitesinde ilahiyatçı Nurcular cevap vermişler. Fakat bunların cevabı, cevaptan başka her şeye benziyor. Yetmezmiş gibi, kıt cevaplarını bir takım ayet ve hadislerle süslemişlerdir. Çünkü cehaleti, dini bilmemek diye göstermişlerdir. Halbuki bu kelime burada, eğitim görmemişlik ve okul okumama demektir. Zaruret, açlık seviyesinde fakirlik demektir. Sanat burada, sinema ve tiyatro gibi şeyler değildir. Bu kelime burada, fabrikalar şeklinde sanayileşme demektir. Ki o öldürücü fakirliğe çare olsun. Marifet ise, ilahi bilgi veya ustalık demek değildi. Marifet o günün Osmanlıcasında, eğitim ve öğrenim demektir ki cehalete ve okulsuzluğa ilaç olsun. İhtilaf ise, bir halkın örgütlenmemesi demektir. Yoksa herkesin farklı bir görüşü olabilir.

Evet, bu sözün tarihi 1908'dir. Maalesef sinsi ve siyasi çevreler, milletimizi yüz yıl önceki dili bilmez yaptı. Demek bu sözün muhatabı, tarihi ve kavramları bilinmeyince ve bugün Türklere ve Araplara söylenince, hem Bediüzzaman boş sloganlar söylemiş dedirtir hem bu söz havada kalır, Said Nursi saçmalamış olur. Çünkü bu söz tam manasıyla sadece Kürtlere hitap ediyor. Diğer Müslümanlara tam hitap etmiyor.

Sakın Said Nursi Kürt milliyetçiliği yapmış; diğer Asya Milletlerine bir şey dememiştir, demeyin. ***Çünkü bizzat Münazaratta, Asya'nın ve İslam dünyasının bahtının açılması şura (Demokrasi) iledir. Bu da ancak medeniyet-i amm ve marifet-i tam ile yerleşir,*** diyor. ***Yani demokrasi ancak yaygın medeniyet ve köklü, tam bir eğitimle olabilir*** diyor. Demek bu iki elmas Asya'da olmadığı için Demokrasinin kokusunu bile hissedemiyoruz. Bir tek İsrail doğru seçimleri yapıyor. Fakat onlarda çok kutsal ama çok yanlış bir aristokrasi var olduğundan ve sürekli savaş durumunda bulunduklarından, biz Asya Halkları yine o Demokrasi saadetinden mahrumuz.

Bir Hatırlatma: Ben 35 yıl yayıncılık yaptım. Ticari değeri en düşük kitaplar, Kur'an'a Göre Ruh, Kur'an'a Göre Kadın, Kur'an'a Göre Hükumet Etme gibi kitaplardı. Çünkü o kitapların yazarları veya mütercimleri Kur'an'ı anlamış değildi. Nitekim o kitaplar, çok çarpık mealler içeriyordu. Haliyle halk o tür kitaplardan da Kur'an'dan da tiksiniyordu.

İkinci Bir Hatırlatma: Bediüzzaman bu çağımızda şiddetle, silahla cihat etmeyi yasaklıyor. Onun yerine eğitim, sanayileşme ve örgütlenme ile cihadı emrediyor. Demek eğer İslam alemi, özellikle Türkler, Araplar ve Kürtler bu emre uyarsa kurtulurlar. Yoksa çok daha vahim yıkımları yaşayacaklardır.

30.10.2026

Bahaeddin Sağlam